

LIETUVIŲ R. K. SUSIVIENIJIMO AMERIKOJE OFICIALUS ORGANAS GARSAS

Išleina ketvirtadieniais Redaguoja MATAS ZUJUS

PRENUMERATOS KAINA: Jung. Am. Valst. metams \$2.00, pusiai metų \$1.00; užsieniuose metams \$3.00 Skelbimų kainos sulig pareikalavimu

LITHUANIAN R. CATH. ALLIANCE OF AMERICA OFFICIAL PUBLICATION "GARSAS"

Published every Thursday by the Lithuanian R. C. Alliance of America

"GARSAS"

73 East South Street (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa. PHONE: Wilkes-Barre 8-4711

ISKILMINGA POPIEŽIAUS PIJAUS X-JO KANONIZACIJA

Šeštadienį, gegužės 29-tą, Vatikano Mieste, įvyko reiškinys—popiežiaus Pijaus X-jo kanonizavimas šventuolu. Tai pirmas popiežius kanonizuotas 242 metų laikotarpyje.

Kanonizacijos išskilmės vadovavo popiežius Pijus XII, kuris su sunkios ligos jau yra žymiai sustiprėjęs. Diena pasitaikė giedri. Iškilmių liudininkais buvo apie pusė milijono tikinčiųjų, tarp kurių tūkstančiai pilgrimų iš įvairių pasaulio dalių, išskiriant tik geležine uždanga uždarytus kraštus. Iš Jungtinių Amerikos Valstijų dalyvavo keli kardinolai, daug arkivyskupu, vyskupu, kunigų, vienuolių ir pasauliečių.

Naujasis šventasis popiežius Pijus X-tasis—Giuseppe Sarto—yra kilęs iš vargingos šeimos. Jo tėvas buvo paštininkas. Jaunasis Sarto lankydams pradinę mokyklą turėdavo kasdien suvaikščioti 9-nias mylias kelio. Išvestas jis norėjo pasilikti tik paprastu kunigu. Jis buvo aštrus modernizmui priešas ir labai giliai atjautė suvargusių žmonių padėtį ir reikalus. Dėlto jauno kunigo populiarumas nuolat didėjo ir atkreipė Bažnyčios autoritetų dėmesį.

Pijus X-sis po 11-kos metų popiežiavimo, mirė rugpjūčio 20, 1914 metais, sulaukęs 80 metų amžiaus. Tvirtinama, kad jo mirtį pagreitino didelis susigrauzimas ir užsivylimas, kad visos pastangos sulaukyti pirmąjį pasaulinį karą nuėjo veltui.

Kaip Bažnyčią, taip ir pasaulį, šventasis popiežius Pijus X-tasis laikė kaip vieną, kuris turėtų būti lyg vienas. Taip padaryti jam padarė jo kiti. Jis buvo aštrus modernizmui priešas ir labai giliai atjautė suvargusių žmonių padėtį ir reikalus. Dėlto jauno kunigo populiarumas nuolat didėjo ir atkreipė Bažnyčios autoritetų dėmesį.

Kanonizacijos išskilmės perduotos per radio ir televiziją visiems laisviems kraštams, taipgi ir už geležinės uždangos. Pirmu kartu didžiulės ritualinės ceremonijos buvo televizuotos Sv. Petro bazilikos viduje ir tas iškilmes turės progos pamatyti kitų šalių žmonės.

AUGŠTAI ĮVERTINA AMERIKIEČIŲ PAGELBĄ LIETUVAI

Jau buvo suglaustai pranešta, kad VLIKas per savo paskutinį posėdį parodė gyvą susidomėjimą visais klausimais, kuriais VLIKo ir VT pirmininkams buvo pavesta JAV-se imtis reikalingų žygių.

JAV-se pirmininkų laukia visai eilė svarbių ir atsakingų uždavinių. Ten jie yra įgalioti su eiti į kontaktą su oficialiomis JAV įstaigomis ir dar daugiau sustiprinti ryšį su gražiai savo veikla besireikšmiančiais tenyčiais lietuviškaisiais veiksniais. Juk Amerika yra tapusi lyg antroji Lietuva tėvyne. Niekur ne vieno krašto vyriausybė taip šiltai nepagerbia mūsų tautos šventės ir taip neįtaria Lietuvos bylos, kaip Jungtinių Amerikos Valstijų. Pagaliau, ir ne viename krašte nuolatos ar laikinai įsikūrę mūsų tautiečiai nėra tiek daug ir taip nuodirčiai visais laikais prisidėję prie Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo ar savojo krašto laisvinimo, kaip Amerikos lietuviai. VLIKo išreiškiami mūsų tautos laisvės siekimai visados radoso ir dabar tolygiai gyvą supratimą laisvojo pasaulio valstybių vyriausybė, o ypač šio didžiojo krašto—JAV—vyriausybė.

Prasity JAV lietuviai yra savo realiajame darbe bei milijoninėms sumoms įrodę savo ištikimybę. Tik prisiminkime keltą būdingesnių sąlygų: 1914-22 m. Tautos Fondui sutelkta 600,000 dolerių, Lietuvai atskiriant 2 milijonai dolerių, Lietuvos pakalos bonas pirkti \$1,000,000, li-tams įvesti—vėl keli milijonai dolerių, tikrai per 1924 m. pa-

siustas 1 milijonas dolerių, be to, veik kasmet priviškai pasiūta apie 6 milijonus dolerių. Amerikos lietuvių pastangos buvo vainikuotos milijono parauš surinkimu Lietuvai de jure pripažinti. Lietuvių laisvės kovą itin stipriai remia didžiųjų Lietuvai nelaimių metu įkurtoji Amerikos Lietuvių Taryba, o paskiau—dar L.L.K. PLB ir kt., nekaltant jau apie valstybinio suverenumo reprezentantą—Lietuvos pasiuntėję Washingtono su ilgametiu ministru P. Zadeikiu prielakę ir iš seno tebeveikiančiais konsulatais. Amerikos lietuvių darbai visur yra žymūs ir reikšmingi. Vienas reikšmingiausių pastarųjų metų žygių yra Komiteto Pabaltijo Užgrobumui Iširti su darymas, kur Lietuvos laisvės bylą visų savo svoriu parėmė ne tik JAV vyriausybė, bet ypač įstatymų leidžiamasis organas—JAV kongresas.

Ir iš Kanados atėjo kvietimas pirmininkams. Reikia tikėtis, kad vienas iš jų arba abu nuvyks ir ten. Ten progą tenka išleisti Kanados lietuvių dosnumą ypač mūsų laisvinimo reikalams. Kanados lietuvių aukos yra žymios, ir apskaičiuojant individualiai, pagal asmenį, jie savo aukomis iš viso pasaulio lietuvių ar tik nestovi pašioj pirmoje vietoje. Už tai jiems tesėgi parieškta padėka ir šioje vietoje.

VLIKas ir Vykdomoji Taryba yra jau ne kartą įvairiomis progomis pareiškę savo padėką šilaučiams Amerikos lietuviams už tokių nuodirčių laisvinimo reikalų supratimą ir jų parėmimą. Pirmininkams nuvykus, bus ne tik stiprintas asmeninis kontaktas

KĄ PASAKOJA GRIZUSIEJI

Iš Rytprūsų kilęs vokiečių Dr., buvęs civilis infernuotas, papasakojo plačiau apie gyvenimą Lietuvoje, kurią jis yra buvęs kelis kartus ir pats savo akimis matęs suėmimus, tremimus, Kaune vaikščiojusį partizanų etc. Jo teigimu, pogrindinis judėjimas Lietuvoje nėra išnykęs, net dabar, tik įgavęs kitas formas.

Partizanų, bolševikų paprastai vadinamų "banditais", skaičius nuolat pasipildo, nes lietuvių žino, kas jų laukia Sibire: ten net bausmė atliekama negalės grįžti atgal į savo tėvynę, bet bus palikti, kaip pagabaliai ar invaldai, gyventi vietoje iki savo amžiaus galo. Todėl ne vienas verčia renkasi mišką. Grįžti iš ištrėmimo normaliai namo tegali turėti vilį nebent tik vaikiai ir šiaip vienas kitas. Nors žmonių padėtis tiek Lietuvoje, tiek Sibirytremyje yra nepaprastai sunki, tačiau juos palaiko viltis, jog vis dėlto kartą turės būti kitaip.

Ypač daug lietuvių ir kiti suimtieji tikisi iš amerikiečių. Be tos vilties ypač tu, kurie laiko mi darbo vergu stovyklose nuo bolševikų nės okupacijos pradžios, padėtis būtų tiesiog neišvengiama.

Pasakotojo teigimu, rusų yra daug ne tik Karaliaučiuje ir Klaipėdoje, bet ir šiaip visur kur Lietuvoje. Moterų lietuvių yra krašte žymiai daugiau nei vyrų—ir suprantama, kodėl: vyrai daug išvežė, daug žuvo, kiti buvo surankioti įvairiems darbiams, mobilizuoti etc. "Netiecia",—sako jis, kalbėdamas su Elton atstovu,—kad lietuvių radosi savanoriais ir darbus ir vyks ta patys savo gera valia į ištrėmimą ar vadinamuosius "darbus"—tokiau pasitaiko nebent tik rusų, bet ne lietuvių. Jo teigimu, Sovietų Sąjungos artinėse srityse yra darbo vergų stovyklų, žiauresnių ir už Vorkutą, ypač prie Baltosios jūros ir dar toliau į šiaurę nuo Vorkutos.

Klauskiamas, kaip lietuvių buvo ypač daug, Lietuvių esu vokiečių, kurie yra vėdė Lietuvos ir gavo lietuviškus pausus. Taip, —sako jis,—bet neturėjau neleidimo žinoti lietuvių išsivežti į Vakarų, patys savo noru, nenorėdami skirtis, pasilikti Lietuvoje. Jis reikią didelį nustebimą, kad tarp vokiečių pasitaiko tokių, kurie tiki komunistų melams ir ramanams apie tariamai gerą gyvenimą Rytuose ir pramanyta arba sutirštintomis spalvomis avaidnotą Vakaruose. Ir jis ats yra visą eilę tokių žmonių, kurie—ir tik tada, kai paarsitino tikrąją padėtį darbo vergų stovyklose, tie pradėjo nebėkėti komunistų propagandą.

Pasakotojas dirbo 20 stovyklose, kur iš kokių 3,000 suimtujų apie 1,000 buvo lietuvių. Vokiečiai karo belaisviai ir civiliniai internutuojieji prie streiko prisidėjo, tikėdamiesi tuo būdu galėsį greičiau sugrįžti į Vokietiją. Nepatenkinus visų streikininkų reikalavimų ir tiems nenusileidžiant, stovyklas apsupo keli tūkstančiai kareivių, jas vienas nuo kitos hermetiškai atskirdami. Kai į sargybinį reikalavimus streikininkai vis tiek nesitraukė ir nėjo į darbą, jų stovykloje karininkas, ištraukęs revolverį, nutaikė vienam iš streikininkų vadų į galvą ir jį nušovė vietoje. Atidengus ugnį į suimtuosius, tik jų stovykloje buvo nukauta ar mirė nuo žaizdų apie 150-160 žmonių. Kas čia streikininkus įsuiutino, tai kad sargybiniai tebešaudė į žemęje pargiuvusius sužeistuosius, juos pribaidę. Komendantas rodydamas į sužeistuosius, ironiškai pasitebėjo: "Štai jūsų reikalautoji laisvė". Tikrą nukautųjų ir sužeistųjų skaičių buvo sunku nustatyti. Apie 600, atrinkti, buvo dar išsiųsti į bausmės stovyklas.

Vis dėlto streikas atnešė pagerėjimą: padaryta lengvatų stovyklos gyvenime, suteikta teisė susirašinėti su saviškiais ir už-

sieniečiais, padidinti už darbą piniginiai išmokėjimai etc. Streikininkų būta ne tik Vorkutoje, bet taip pat Karagandoje, Uchtoje, Norilke, kitų žinioms (RIA)—dar Samaroje, Komsomolske; pagyvėjo pogrindinė studentų veikla Maskvoje, Leningrade, Kijevu, Odesoje, Kalugoj, Blagovestske. Streikavo kai kur ir moterys. Geriausiai organizuoti buvo lietuvių, latvių, estai, ukrainiečiai, vokiečiai. Užtat jie daugiausia ir nukentėjo, ypač estai, lietuvių ir ukrainiečiai. Vokiečių nukutuojų stovykloje buvo 12. Rusai niekad nenorėjo tikėti, kad galėtų tokių dalykų dėtis, o žmonės vėliau pasirinkę mirtį, negu likti toliau nelaisvėje. "Jei kitių kalbama,—kalba šis Vorkutos streiko aktyvus dalyvis,—ir būtu ginklu, tai pamatytumėte, kas įvyktų: visa Rusija išlektų aukštyn". Ir mes būtume kovoje iki paskutiniojo, jei būtume turėję kuo... Visi tiki, kad viena diena ateis išlaisvinimas, net ir įvairiai. Be to gyvenimas būtų tiesiog neįmanomas. Laisvės pasilgimas ir išlaisvinimo viltis tik ir palaiko visų jėgas. Vis dėlto daugelio neišlaiko nervai.

Lietuvių padėtis pastaruoju metu tuo pagerėjusi, kad jiems jau leidžiama gauti sluntinėlius iš tėvynės. Šiaip jie, lygtai kaip latviai ir estai, sugyvena labai broliškai. Kartu svarsto, ką reikis daryti, kaip vieni kitiems padėti. Tačiau ir jų ne vienas neišlaiko—ir sulaukia to paties išėjimo, kokio yra sulaukę tūkstančiai kitų: vieną dieną sukranta ir nebekelia iš vietos. Visų suimtujų širdys ir plaučiai išlyginti ir atiduodami medicinos inatituta, o likusios kūno dalys, sudėtos į paprastų medinį karslą, palaidojamos šalia kitų. Viršum naujai suplito kapo išskyla menkintis medinis kryželis su įrašytu vardu pavardė ir kalinį amžinai lydinčiu numeriu, kurie po pirmojo lietaus visai išnyks.

Toks likimas yra jau ištrėkė tūkstančius mūsų tautiečių—įvairiausių profesijų ir amžiaus, toms būtu ištiks ir veik visus tremtinius, jei jiems nebūtu patavyko ištrėkti iš raudonojo liaubos.

Šie Vorkutos streiko dalyviai žodžiai ir nupasakota tragiška tremtinių dalis ypač išidėmėtinai šiais laikais, kai net Jungtinės Tautos kai kurių tautybių atstovai nenori nieko girdėti apie priverčiamąjį darbo vergu stovyklas Sovietų Sąjungoje; ten kolbėmiesi tuo reikalu oficialiai išsiviekių pareigūnų pareiškimai...

DARBO VERGŲ KATALIKAI AMERIKOJE

Jau išleistas 1954 metų katalikių metraštis Amerikai. Amerikoj dabar randasi 31,648,424 katalikai. Pernai daugiau kaip 100,000 atsivertė į katalikų baig. Iš viso pernai padidėjo katalikų skaičius 1,223,409.

Šešios arkivyskupijos ir viena vyskupija turi daugiau negu milijoną katalikų, tai Chicago, Boston, New York, Philadelphia, Newark, Detroit ir Brooklyn. Kupių randasi 45,451. Pernai kunigų pasimirė 679.

Brolių vienuolių randasi 8,601; seserų vienuolių yra 154,000. Amerikoj randasi 15,164 parapijų prie kurių gyvena bent vienas kunigas, ir 750 parapijų be kunigų.

Atskirų mokslo įstaigų yra 12,105. Kandidatų į kunigystę yra virš 33,000. Katalikiškų ligoninių yra 790.

PAMINEJO 100-TINE SUKAKTĮ

Neseniai viena iš daugelio fraternalinių pašalpos organizacijų, imigrantų įsteigta, paminėjo savo 100-tinę sukaktį. Organizacijos vardas Czechoslovak Society of America. 29 čekų emigrantų įsteigta pradžioje 1854 m. St. Louis mieste, Missouri, yra net seniausia čekų organizacija Amerikoj, bet seniausia fraternalinė pašalpos organizacija viso Amerikoj. Zydu B'nai B'rith, įsteigta vienuoklia metu anksčiau, pasikeitė iš pašalpinės į apšvietos organizaciją.

Istorija šios Czechoslovak Society of America yra glaudžia susirišta su istorija visų čekų kilmės amerikiečių. Jos konstitucija, išleista 1854 m., buvo pirmą čekų kalboje knyga išleista Amerikoj, ir jau 1859 m. jos nariai įsteigė pirmą čekų dramų draugiją Amerikoj. Prieš 50 metų visi skyrių susirinkimai buvo laikomi čekų kalba, bet šiandien jau 100 skyrių vartoja anglų kalbą.

Common Council "L'Osservatore Romano" ir "Quotidiano" plačiau aprašė Šv. Kazimiero kolegijoje suruoštas iškilmes vyskupo V. Padolskio 50 metų amžiaus sukaktį atžymėti.

Dr. P. Baronas, atskridęs į Buenos Aires, ten atidarė Kanados lietuvių bendrovės atstovybę, kurios jis yra paskirtas direktorium.

Kup. K. Senkus Romoje ruošia didelį lietuvišką giesmyną, kuris apims senesnius ir naujesius giesmes.

Vincas Kazokas

Jau leidžiama gauti sluntinėlius iš tėvynės. Šiaip jie, lygtai kaip latviai ir estai, sugyvena labai broliškai. Kartu svarsto, ką reikis daryti, kaip vieni kitiems padėti. Tačiau ir jų ne vienas neišlaiko—ir sulaukia to paties išėjimo, kokio yra sulaukę tūkstančiai kitų: vieną dieną sukranta ir nebekelia iš vietos. Visų suimtujų širdys ir plaučiai išlyginti ir atiduodami medicinos inatituta, o likusios kūno dalys, sudėtos į paprastų medinį karslą, palaidojamos šalia kitų. Viršum naujai suplito kapo išskyla menkintis medinis kryželis su įrašytu vardu pavardė ir kalinį amžinai lydinčiu numeriu, kurie po pirmojo lietaus visai išnyks.

Toks likimas yra jau ištrėkė tūkstančius mūsų tautiečių—įvairiausių profesijų ir amžiaus, toms būtu ištiks ir veik visus tremtinius, jei jiems nebūtu patavyko ištrėkti iš raudonojo liaubos.

Šie Vorkutos streiko dalyviai žodžiai ir nupasakota tragiška tremtinių dalis ypač išidėmėtinai šiais laikais, kai net Jungtinės Tautos kai kurių tautybių atstovai nenori nieko girdėti apie priverčiamąjį darbo vergu stovyklas Sovietų Sąjungoje; ten kolbėmiesi tuo reikalu oficialiai išsiviekių pareigūnų pareiškimai...

Jau išleistas 1954 metų katalikių metraštis Amerikai. Amerikoj dabar randasi 31,648,424 katalikai. Pernai daugiau kaip 100,000 atsivertė į katalikų baig. Iš viso pernai padidėjo katalikų skaičius 1,223,409.

Šešios arkivyskupijos ir viena vyskupija turi daugiau negu milijoną katalikų, tai Chicago, Boston, New York, Philadelphia, Newark, Detroit ir Brooklyn. Kupių randasi 45,451. Pernai kunigų pasimirė 679.

Brolių vienuolių randasi 8,601; seserų vienuolių yra 154,000. Amerikoj randasi 15,164 parapijų prie kurių gyvena bent vienas kunigas, ir 750 parapijų be kunigų.

Atskirų mokslo įstaigų yra 12,105. Kandidatų į kunigystę yra virš 33,000. Katalikiškų ligoninių yra 790.

PAMINEJO 100-TINE SUKAKTĮ

Neseniai viena iš daugelio fraternalinių pašalpos organizacijų, imigrantų įsteigta, paminėjo savo 100-tinę sukaktį. Organizacijos vardas Czechoslovak Society of America. 29 čekų emigrantų įsteigta pradžioje 1854 m. St. Louis mieste, Missouri, yra net seniausia čekų organizacija Amerikoj, bet seniausia fraternalinė pašalpos organizacija viso Amerikoj. Zydu B'nai B'rith, įsteigta vienuoklia metu anksčiau, pasikeitė iš pašalpinės į apšvietos organizaciją.

Istorija šios Czechoslovak Society of America yra glaudžia susirišta su istorija visų čekų kilmės amerikiečių. Jos konstitucija, išleista 1854 m., buvo pirmą čekų kalboje knyga išleista Amerikoj, ir jau 1859 m. jos nariai įsteigė pirmą čekų dramų draugiją Amerikoj. Prieš 50 metų visi skyrių susirinkimai buvo laikomi čekų kalba, bet šiandien jau 100 skyrių vartoja anglų kalbą.

Common Council "L'Osservatore Romano" ir "Quotidiano" plačiau aprašė Šv. Kazimiero kolegijoje suruoštas iškilmes vyskupo V. Padolskio 50 metų amžiaus sukaktį atžymėti.

Dr. P. Baronas, atskridęs į Buenos Aires, ten atidarė Kanados lietuvių bendrovės atstovybę, kurios jis yra paskirtas direktorium.

Kup. K. Senkus Romoje ruošia didelį lietuvišką giesmyną, kuris apims senesnius ir naujesius giesmes.

Vincas Kazokas

"REIKŠMINGAS PAMINKLAS SPAUDOS ATGAVIMO SUKAKČIAI"

Siu metų gegužės mėn. 7 d. stogy metu, kai gimnazija nedirėjo 50 metų, kai Didžioji Lietuvos atgavo spaudą. Kely į Lietuvos nepriklausomybę tai buvo vienas didžiausių laimėjimų, kuris buvo pareikalavęs 40 ties metų pavojingų įtemptų pastangų, kurias Vaižgantas pavadino kova dėl kultūros. Ši lietuvių kova dėl savos spaudos yra vėninė, iš šitokios rūšies reiškinys pasaulio tauto gyvenime. Todėl suprantama, kad jis šiais metais įvairiai minimas įvairių lietuvių organizacijų laisvame pasauly.

Tačiau šio svarbaus įvykio minėjimas neturi pasibaigti todėl, nes tėvynėje pasilikusi šio tautiečiai dėl mūsų kultūros tolygiai žymiai sunkesnę aplinkybę negu spaudos draudimo metu. Todėl mes, laisvę gyvenantieji, turime atlikti bent vieną bendrą žymų darbą, kuris būtų vertas tiek knygnešio, tiek šiuo dienu nežinomų kovotojų pastangų ir aukų. Mes manome, kad tokiu bendru darbu turėtų būti Vasario 16 Gimnazijos (Huttenfeld, L. Lamberthaim, Vokietija) namų galutinis išpirkimas, jos patalpų praplėtimas bei rengimas su reikalingomis mokslo priemonėmis, kad gimnazija tapu pavaldingų nuosavos kultūros židiniu, kur geru mokytojų vadovybėje galėtų bręsti jaunos lietuviškos sielos—būsimieji kovotojai dėl lietuviškos kultūros ir Lietuvos laisvės. Šis židinys turėtų reikalingas ne vien vidurinio mokslo jaunimui. Vasaros at-

stogy metu, kai gimnazija nedirėjo 50 metų, kai Didžioji Lietuvos atgavo spaudą. Kely į Lietuvos nepriklausomybę tai buvo vienas didžiausių laimėjimų, kuris buvo pareikalavęs 40 ties metų pavojingų įtemptų pastangų, kurias Vaižgantas pavadino kova dėl kultūros. Ši lietuvių kova dėl savos spaudos yra vėninė, iš šitokios rūšies reiškinys pasaulio tauto gyvenime. Todėl suprantama, kad jis šiais metais įvairiai minimas įvairių lietuvių organizacijų laisvame pasauly.

Turėdami prieš akis šiuos reikalus ir minimos sukakties svarbą, pasiryžom kreiptis į visus lietuvius laisvajame pasauly, prašydami ir ragindami lietuvių organizacijų paskelbti bei pravesti vasario 16 Gimnazijos namų fondų ir jos pedagogams reikalams.

Mes tikime, kad iš šiu trumpų žodžių visi lietuvių supras gyvą reikalą turėti bent vieną šitokį nuosavą kultūros židinį Europoje, atsimindami, kad kitu tautų išstovėjimui ir tremtiniai j: čia turi daugiau. Ši židini savo jaunimui mes turime galutinai įrengti šiemet, kad, minėdami 50 ties metų spaudos atgavimo sukaktį, galėtume grvna šažinė išstarti knygnešio ir partizano vardus.

Pasirašo: S. Antanaitis, Prof. dr. Z. Ivinskis, Inž. J. Augustaitis, A. Griniuvienė, O. Bačkienė, Kun. A. Kleris, M. Bajorinas, Dr. V. Iverskis, Kun. dr. V. Balčiūnas, S. Lozoraitis, Prof. J. Baltrušaitis, Arch. J. Pajaujis, J. A. Bernatona, Pr. Žuonė, J. Glemža, Prof. S. Zymantas

ERD. SIMONAIČIO APSILANKYMAS STATE DEPARTEMENTE

Š. m. gegužės 25 dieną, trečią dieną, Lietuvos Igaliotas Ministras J. A. Valstybės p. Povilas Zadeikis pristatė Valstybės Departamente Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininką p. Erdmoną Simonaitį, Gen. Konsulą p. Joną Budrį, kaip buvusį pirmąjį Klaipėdos Krašto gubernatorių ir ilgametį gen. konsulą Rytprūsijoje, ir Mažosios Lietuvos veikėjų dr. Martyną Braką. Juos pasitiko Baltijos reikalų vedėjas p. Richard Johnson ir palydėjas p. Harold C. Vedeler, Rytų Europos reikalų skyriaus vedėjas, kuriam p. Simonaitis išdėstė Mažosios Lietuvos problemas ir patiekė jas raštu.

Susipažinęs su tuo memorandumu, p. Vedeler pareiškė, kad tai bus įdomu Rytų Europos reikalų Direktoriui ir nuvedė visus apsilankiusius pas p. Walworth Barbour, Jam p. E. Simonaitis ir teikė memorandumą Mažosios Lietuvos Tarybos vardu. Ponas W. Barbour pasirodė žinąs tuos reikalus ir domėjosi jais, klausinėdamas p. E. Simonaitį, Gen. Konsulą ir dr. M. Braką.

Vakare, Igaliotas Ministras ir ponia Zadeikienė suruošė Lietuvos Pasiuntinybėje pietus, dalyvaujant ponui H. C. Vedeler su-

ponia. Pietūs praėjo įprastame ponams Zadeikiams nuosirdume ir jaukiame pašnekesy.

Nuvykę Washingtoną gegužės 26 dieną, p. Simonaitis ir Brakas, kartu su Gen. Konsulu Simonaitiu, Gen. Konsulą p. Joną Budrį, pirmiausia vizitavo Lietuvos Igaliotą Ministrą p. Povilą Zadeikį. Tą patį vakarą ponia D. Krivickai pakvietė užjūrio svečių ir didoką būrį lietuvių pas save vašems. Seimininkas pakvietino svečius ir susirinkusių vardu paprašė Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininką supažinti su Tarybos veikla ir siekimais. Ponas E. Simonaitis suglaustai išdėstė darbus ir ateities planus. Jaunesniosios kartos Mažosios Lietuvos veikėjas p. M. Brakas tą pranešimą papildė savo samprotavimais. Keli pobūvio dalyviai, kaip dr. J. Pajaujis, K. Skirpa ir kiti patiekė klausimų, kuriuos atsakė p. E. Simonaitis. Ministras Povilas Zadeikis savo žodyje pabrėžė visų dalyvių norą išreikšti solidarumą mažlietuviams noris kukliai ir teikė savo asmeninę 50 dolerių auką. Susirinkusių mieliai tam pritarė, įteikdami p. E. Simonaitiui 97 dolerių Mažosios Lietuvos Tarybos veiklai paremti.

SESERIAI

Sis vakaras atsineša glėby prisiminimų kvaiti. Ir kaip pirklys vylingai dėsto viską prieš mane. Man vėl vaidenasi namie ir brolis ir mergaitė, O širdį drasko nerimas ir begalinė nežinia.

Tuomet aš vėl matau tėvų sodyboje ištryškusių saltinį—Vidurnakėjų tyloj ten girdisi tik tekantis vanduo. Ir, vakarais tyrodama, ten mano vardą mini Namuos palikusį viena ir mylintį sesuo.

Girdžiu, kaip senas laikrodys tenai prabyla garsiai, Ir mėnuo blaškosi, ištrigęs lango nerinuos. Sodely vėjas lapais geltonais takus nubarsto Ir uždamas nubėga be pėdsakų ir be žinios...

Tada užmerkiu aš akis, kad pamatyčiau Tavo veidą, Ir virpančia širdim norėčiau glaustis prie Taves. Juntu, lyg tavo rankos mano plaukus švelniai sklaido—Aš pakeliu akis: jau rytas vaikšto po gatves.

Dažnai sapnuodamas girdžiu, lyg kažkas beldžias į mano sielos praviras duris. Tą valandą regiu—sesuo sukhpus meldžias, Ir brolių šaukiasi jos mylinti širdis.

Vincas Kazokas

